

පාලනය

- තියුණු කම්බියක් මගින් කීටයන් විනාශ කිරීම
- කළේ තුවාල ශුද්ධ කර ටෙබ්ලොනසෝල් මිලි ලීටර් 10 කන්ඩර්සාන් ලීටරයක් සමඟ ආලේප කිරීම
- ඵල නොදරන කාලයේ හානිවූ කඳ මතට සංස්ථානික කෘමිනාශකයක් ඉසීම සිදු කළ හැකිය
- ධාරක ශාක වන කොට්ට පුළුන්, අඹ, නුග කුලයේ ශාක ආදිය පිළිබඳව විමසීමෙන් වීම හා ඒවායේ ද සුදුසු පාලන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම
- දරුණු ලෙස හානි වූ ශාක කපා විනාශ කිරීම

ෂෝව් කෝල බෝර(ර) *Xyloborus sp*

කඳ සිදුරු කරමින් උමං සාදමින් ගමන් කරන මිලි මීටර් 2 තරම් වන ඉතාම කුඩා ප්‍රමාණයේ දුඹුරු හෝ කළු පැහැති කුරුමිණියෙකි. රඹුටන්, දැරියන්, අලිපේර ඇතුළු බෝගවල සුලභව හමුවේ. දුර්වල වර්ධනයක් සහිත ශාක හා විවිධ හේතු නිසා මිය යමින් පවතින ශාක අතු මත සුලභවම දැකිය හැකි වේ.

මෙම හානිය නිසා අතු මොට මුහුණක් සහිතව කඩා වැටේ. කැඩී ගිය අතු වල උමං දැකිය හැකිය.

පාලනය

- කඩා වැටුණු අතු එක්රැස් කර පුළුස්සා දැමීම
- ශාක නිරෝගීව හටත්තු කිරීම
 - හානිය උග්‍ර අවස්ථාවේ සංස්ථානික කෘමි නාශක යෙදීමෙන් වුවද ලද හැකි ප්‍රතිඵල අඩුය.

වේගයේ හානි

ගස්වල පාමුල හා පස මතුපිට එක්රැස් වන කොළ රොඩු හා අපද්‍රව්‍ය ආශ්‍රිතව ජීවත් වෙමින් මුල් පද්ධතියට හානි කිරීම නිසා ශාක දුර්වල වේ. පාලනය සඳහා ගස පාමුල කොළ රොඩු හා දිරා යන අපද්‍රව්‍යවලින් තොරව පවත්වා ගැනීම අවශ්‍යය.

දුර්වල ජල වහනය සහිත තත්වය නිසා මිය යාම

ශාකයේ පෝෂක හා ජලය උරා ගන්නා මුල් පද්ධතියක් පළමු සෙ.මී. 45 තුළ ව්‍යාප්තව ඇත. දුර්වල ජලවහන තත්වය යටතේ මුල් විනාශ වීම නිසා වියළි කාලයේදී පහසුවෙන්ම ශාක මිය යයි. එබැවින් හව වගාවන් සඳහා වගා බිම් උස් ප්‍රදේශවලින් තෝරා ගත යුතුය.

ගොවි මහතුන්ගේ අහිත කිදුවන වැරදි ක්‍රියා

- ගස්වල මුල් කැපෙන ලෙස සිදු කරන කටයුතු
- ගස්වල පාමුලට රොඩු එකතු කිරීම
- පසෙන් ගස්වල පාදස්ථය වැසී යන ලෙස සිදු කරන පස් පිරවීම් කටයුතු
- ඵල නොදරන කාලයේ ගවයන් බැඳීම
- වසා දමන ලද වලවල් හා ලිං වලවල් වැනි නුසුදුසු ස්ථානවල සිටවීම

මේ නිසා ඵල දරණ අවධිය තෙක්ම නොසිට තම ගෙවත්තේ ඇති විටීනා දැරියන් ගස් ගැන අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍යය. තවද වගා ප්‍රදේශවල නිරතුරුවම ඇති රෝග හා පළිබෝධ පාලනයට ගොවි මහතුන්, සෞඡ්‍ර නිලධාරීන් එක්ව වසර කිහිපයක පාලන වැඩපිළිවෙලක් ක්‍රියාවට ගැනීම ද අත්‍යවශ්‍ය කරුණකි.

අයි.බේ. අතපත්තු (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - පර්යේෂණ) එම්. කුරුද්දු (සහකාර කෘෂිකර්ම අධ්‍යක්ෂ - පර්යේෂණ) පළතුරු පර්යේෂණ හා සංවර්ධන ආයතනය, කහන්විල, තොරණ
 අනුග්‍රහය :- 2018 NARP ව්‍යාපෘතිය
 දුරකථන/ෆැක්ස් :- 034-2261323 ඊමේල් : doadfrdi@gmail.com
 සැකයුම් : ජාතික කෘෂිකර්ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන මධ්‍යස්ථානය, ගන්තොරුව
 මුද්‍රණය : කෘෂිකර්ම උපායන විභාග, ගන්තොරුව

වටීනා දැරියන් ගස් මිය දෙන්නට නොදී රැක ගනිමු

**කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව
 කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය
 2018**

කැඳිත්වීම

වර්තමානයේ ශ්‍රී ලංකාවේ තෙත් කලාපීය ප්‍රදේශ රැසක ඉතා වේගයෙන් ජනප්‍රිය වෙමින් පවතින පළතුරකි. වගාව සඳහා හව ප්‍රභේද හඳුන්වා දීම, බද්ධි පැළ ප්‍රචලිත වීම හා මල් උත්තේජනය මගින් අවාරයේ ඵල හට ගැන්වීමේ තාක්ෂණයන් හඳුන්වාදීම මේ සඳහා හේතු වී ඇත.

රෝග හා පළිබෝධ අවම වූ බෝගයක් ලෙස කලක් පැවතුණ ද විශාල වශයෙන් වගාවට යොමු වීමත් වගා කරනු ලබන කලාප ආශ්‍රිතව විවිධ කේෂ්ත්‍ර ගැටලු නිසාත් වගාවන් විනාශයට පත්වන තත්ත්වයකට පත් වෙමින් ඇත.

නීරෝගී ගසක් *බර්බරයා* රෝගී හෝ ජීවල ගසක් *බර්බරයා*

මුල්, කඳ හා ඵල කුණු වීම *Phytophthora palmivora*

අතු විය යාම කඳෙන් මැලියම් වැළැක්වීම

ඵල ඇද වැටීම හා ජීවාවේ ඇතුළත කෘතෘනිකය

රෝග ලක්ෂණ

- කඳෙන් මැලියම් වැස්සීම
- විශාල අතු අඟිස්සේ සිට මිය යාම
- ගස් මිය යාම
- ඵලවල මතුපිට කළු ලප සහිත වීම හා ඵල ඇද වැටීම

රෝග පාලනය

- වගාවේ සනීපාරක්ෂාව දියුණු කිරීම
- හානියේ අවස්ථාවලට ගැලපෙන පරිදි පහත දිලීර නාශක යෙදීම සුදුසුය.

කුඩා පැළ :

- බඳුන්ගත පැළ නිපදවීමේ දී පිටාණුහරණය කරගත් පස්වලින් බඳුන් පිරවීම හා මෙමඳුන්සිල් දිලීර නාශකය වැඩුණු ශාකවලට යොදා සති 3-4 කට පසු පැළ හෝ බජ බඳුන්වල සිටුවීම.

වැඩුණු ශාක :

- කඳේ තුවාල පිරිසිදු කර වෙනුවෙන් සේවයේ මිලි ලීටර් 10ක් කන්ඩර්සාන් ලීටරයක් සමඟ මිශ්‍රකර ආලේප කිරීම.
- මෙමඳුන්සිල් ග්‍රෑම් 2.5 ක් ජලය ලීටරයක දියකර සති 2-3 කට වරක් මුල් තෙමෙන ලෙස කීපවරක් යෙදීම සුදුසුය.
- ඵලවල රෝග ලක්ෂණ ඇත්නම් මිටි ගස් සඳහා ඵල කුඩා කාලයේ ක්ලෝරොනැලොනිල් දිලීර නාශකය ඉසීම.

- කඩා වැටුණු හා දිරා ගිය අතු නිවැරදි ලෙස කපා මුහුණතට කඳේ තුවාල සඳහා යොදන ඉහත දිලීර නාශකය යොදන්න.
- පසේ pH 5.0 ට අඩු නම් එය වැඩි කිරීමට ඩොලමයිට් යොදන්න.
- පසේ ජලවහනය දියුණු කරන්න.

සාමාන්‍යයෙන් රෝග කාරකයා පසේ, රෝගී ශාකවල හා වාතයේ ජීවත් වන නිසා රෝගය පාලනය සඳහා ශාක අවට පසේ හා වායව පරිසරයේ තෙතමනය අඩු කිරීම, පසට ආලෝකය ලැබෙන ලෙස වැළල අඩු කිරීම හා රසායනික ක්‍රම ඇතුළත් ක්‍රමානුකූල ජීවබද්ධ පාලන වැඩසටහනක් අවශ්‍ය වේ.

කඳ විදින පණුවා *Batocera rufomaculata*

කුණු වීණා හා හානියේ අවස්ථා

ශාකයේ මේරු කඳේ පොත්තට යටින් වර්ධනය වන කීටයන් ඵලය උමං ආකාරයට සිදුරු කරයි. කීට අවධිය මාස 06-08 ක් පමණ ගත කරයි.

හානිය

- හානිය සහිත ශාකවල වර්ධනය බාලවීම හා ගස් මිය යාම, කඳේ සිදුරු තුළින් ලී කුඩු පිටතට වැටීම හානිය හඳුනා ගැනීමට ආධාර වේ. ඵවැනි ශාකවල අතු කඩා වැටීම හා ගස් මිය යාමද සිදුවිය හැක.